

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

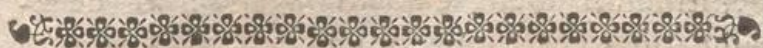
Moguntiae, 1760

IX. De inquisitione ejusque origine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

ignorantium morbus est. Moribus nostris laici horum criminum rei non ad iudicem ecclesiasticum vocantur, sed ad laicum, qui de iis cognoscit, legum regiarum vindex.

1) C.17.q.4.c.2. 2) C.1.2.X.de fortil. 3) C.26.q.2.c.6.

C A P. I X.

DE INQUISITIONE EJUSQUE
ORIGINE.

I.

INDE a quingentis annis hæresium aliorum-
que criminum causa constituta sunt pecu-
liaria tribunalia, quæ *inquisitionum* vocantur,
quæve per Italiam Hispaniamque, licet in Fran-
cia exulent, tantæ sunt auctoritatis, ut de iis
pauca in medium afferre operæ pretium vi-
deatur. En eorum natales. Supra diximus,
fratres prædicatores maxime convertendis Albi-
gensibus aliisque hæreticis primum destinatos
fuisse, quod munus sibi pariter recens institu-
ti sumserunt *fratres minores*: quorum animis,
dum calerent, utendum censuit pontifex, quum
maximopere proficerent. Nam *voce & scriptis*
refutarunt hæreticos, principesque & populos
excitarunt, ut pertinaces persequerentur pel-
lerentque. Numerum conditionemque hæ-
reticorum cujusque loci exacte explorarunt;
quam diligentes episcopi, quam assidui prin-
cipes, quam prompti ceteri ex plebe essent in
extirpandis hæreticis, curate observarunt, Ro-
mamque retulerunt. Jurisdictione tum qui-

Origo in-
quisitio-
nis.

dem destituti, animarunt tamen nonnumquam magistratus ad proscribendos vel puniendos hæreticos, ac dynastas ad arma sumenda, populumque ad belli societatem signo crucis panno, pectori affixo, excitarunt, harumque expeditionum sociis easdem *indulgentias* dederunt, quas nacti sunt, qui ad bellum sacrum in terram sanctam profecti.

ex edictis
Friderici
II. Imperatoris,

II. QUUM Fridericus II. pontifici Honorio III. reconciliatus Paduæ degeret, die 22. Febr. 1224. quatuor edicta promulgasse dicitur; quibus sæcularibus iudicibus hæreticos, ab Ecclesia iudicatos, puniendos commendavit; obstinatis ignem ultorem; pœnitentibus carceres perpetuos præstituit; pœnas adversus perduellionem & læsæ majestatis crimen ad hæresin extendit, omnesque leges cum jure civili, tum jure canonico adversus hæreticos lætas confirmavit¹. Præterea tuendos recepit *inquisitores*, quod nomen iis, qui hæreticos indagarunt, datum, quodve in quadam lege Theodosii magni adversus Manichæos deprehenditur². Innocentius IV. qui añ. 1243. in solium Romanum evehctus est, observandis legibus hisce perpeti cura invigilavit *Dominicanosque & Franciscanos*, qui Ecclesiæ hac in re utilissimam operam navabant, eximia auctoritate ornavit, & Episcopis, quibus cognitio de crimine hæreseos competebat, adjunxit, atque magistratibus mandavit, ut, ex iudicio *Episcoporum & Inquisitorum*, apparitores conducerent, a quibus hæretici in carceres compingerentur, & bona eorum occuparentur. Hoc ipsum præ-

Inquisi-

præ-

præstitit Innocentius edita d. 15. Mai. 1252. ^{titio Itæ-}
bulla ad omnes rectores, consilia & communi-
tates in Longobardia, Emilia & Marchia Tre-
visana, 31. articulis propositis, qui statutis
omnium civitatum inserti sunt³. Quorum pri-
mo magistratus omnes, simulatque munera sua
ineunt, jurejurando ad observantiam illam ad-
stringuntur, ni muneribus excidere, & hære-
seos suspecti censeri malint. Hanc constitu-
tionem, paucis mitigatam, septem post annis
1259. & post eum annis sex Clemens IX. 1265.
renovavit. Sed licet in his tribus provinciis
magna esset pontificis auctoritas, non tamen si-
ne maximo labore firmari potuit inquisitio.
Nam compertum fuit, Inquisitores cæco im-
petu ferri, nimia severitate opes emungere,
officio abuti in vindictam privatam, populof-
que sermonibus suis concitare ad seditiones,
quarum duæ sunt memorabiles, Mediolanensis
1242. & Parmensis 1279. Venetiis inde ab ^{Venetis;}
Innocentio IV. omnes pontifices inquisitionem
obtrudere moliebantur, donec Nicolaus IV. an.
1289. rempublicam eo permoveret; de qua
re certa conventio inita⁴. Veneta igitur in-
quisitio ex curia Romana non pendet; sed du-
cem habet sententiarum executorem, & rei
nummariæ depositarium. In urbe tres sena-
tores; extra urbem rectores civitatum huic ju-
dicio adhibendi sunt. In Tusciam an. 1258.
receptum est hoc tribunal, cui præfecti sunt
familiares D. Francisci, terræ illius alumni.

1) *Novell. collat. 10. Direct. inquis. in fin. auth. l. 10. C. de hæret. & Manich.*

2) *Vid. l. 4. §. 4. & morrem quoque inquisitio extendatur C. de hæret. & Manich.*

3) *Post director. p.6.* 6) *Fra Paolo hist. dell' inquisit.*

Hispani-
ca.

III. INSTINCTU Raymundi de Penaforti an. 1233. inquisitio immigravit in Aragoniam; cognita etiam in nonnullis civitatibus Germaniæ ac Franciæ, præsertim in Occitania, unde ortum habuit; sed in his haud diu commorata. Regnum Neapolitanum ob dissidia regum & pontificum intactum mansit ab hoc judicio, quod in Aragonia quoque elanguit, ac in ceteris Hispaniæ provinciis vix ulla sui vestigia reliquerat. Sed Ferdinandus catholicus, post penitus ejectos Mauritanos, quum novorum Christianorum plerosque videret ad simulationem Christiani ritus compositos, metu eos, præsertim Judæos, quibus terra affluebat, in officio continendos esse censuit. Ejus precibus an. 1483. Sixtus IV. dedit bullam, qua Thomas de Turrecremata, Dominicanus & regi a confessionibus, qui hoc opus urserat in primis, constitutus est *inquisitor generalis*. Quo nomine an. 1484. conventum egit Hispanensem, ubi universus iudicii ordo, quo etiamnum utuntur, designatus est. Idem Thomas an. 1485. confirmatur ab Innocentio VIII. ex quo tempore hoc munus in Hispania semper fuit maximum atque honorificentissimum. Interim pontifici nihil juris in inquisitionem Hispanicam, præterquam quod inquisitorem generalem, quem rex cunctis provinciis præponendum nominat, confirmare solet, qui vicissim ex nutu regis nominat singularum provinciarum inquisitores. Ipse est consilii inquisitorii præses natus absolutaque præditus potestate, semperque a latere regis. Consilium il-

Iud leges inquisitoribus præscribit, eorum lites decidit, peccata punit, ministros inferiores castigat, adpellationes recipit, nec nisi regem agnoscit superiorem, & ex eo pendent ceteræ omnes in Sicilia, Sardinia, ceterisque Hispaniæ terris, immo apud Indos, h. e. in insulis Philippinis & in Americæ continenti stabilitæ inquisitiones ¹. Lusitaniæ regi Joanni III. an. <sup>Lusitani-
ca</sup> 1535. Paulus III. Inquisitionem dedit Hispanicæ simillimam. Hispani hujusmodi tribunal in regno Neapolitano formaturi impediuntur a pontifice, quia subjiciendum foret consilio inquisitorio Hispanico. Unde in illo regno hæretici judicantur ab Episcopis vel a pontificis, i. e. inquisitorum Romanorum delegatis, quibus tamen venia proregis opus est. Simile quid ausi sunt Hispani in Belgio, ubi dux Albanus regnante Philippo II. armata manu rem aggressus est. Cujus immanitatis metu defecere Batavi cum fœderatis provinciis; nec in reliquo Belgio inquisitionis ullum monumentum.

1) LUD. A PARAMOL. 8. tit. 2. c. 8. l. 2. tit. 2. c. 3.

IV. IN FRANCIA, quum recentiores hæreses efflorescerent, querelæ audiebantur de negligentia Episcoporum in perquirendis puniendisque ea labe infectis. Unde decursum ad judicia extraordinaria. Nam Parisiensis senatus ab Episcopis impetravit literas, quibus senatoribus clericis vices suas demandarunt, ex quibus compositum est concilium inquisitorum a Clemente VII. an. 1525. confirmatum ¹. Sed inciderunt bella civilia & edicta pacificationum, quibus hæc omnia abolita, ut nullum

inquisitionis Francicæ superfit vestigium, præterquam quod Tolosæ modico stipendio alitur quidam e familia dominicanorum, qui inquisitor audit, sed sine ulla functione.

1) *Preuv. Gall. l.2. c.28.*

Romana,

V. Ex hæresi Lutherana ansam arripuit Paulus III. Romæ instaurandi hoc tribunal, quod remissum erat sæpius; instituta congregatione cardinalium, cum potestate absoluta de hæresi similibusque criminibus cognoscendi, inquisitores instituendi & destituendi, eisque normam functionum præscribendi. Quum Sixtus V. diversas alias congregationes, quæ Romæ florent, instituisset; huic primum locum adsignavit. Constat ea cardinalibus septem ac diversis ministris, præsidemque habet ipsum pontificem, ejusque potestas per omnem Italiam, immo, si papam audias, per totum orbem terrarum extenditur.

Index expurgatorius,

VI. IN TERRIS, quibus inquisitio recepta est, competit ei jus lectionem librorum, qui periculosi videntur, prohibendi, & prohibitos libros auferendi; eos autem, quorum nonnulla loca suspecta sunt, expunctis suspectis versiculis vel vocabulis, corrigendi: sine qua mutilatione venum exponi nequeunt¹.

1) *Vid. præfat. indicis Hispan.*

